

Ісаєв А. С.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр»,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро

Науковий керівник:
Токар А. А.,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровський державний Університет внутрішніх справ,
м. Дніпро

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАКТИЧНИХ СТРІЛЬБ

Формування морально-психологічної стійкості курсанта, а також впевненості на вогневому рубежі є одним із важливих завдань. Впевнене володіння курсантами вогнепальною зброєю – це один з найважливіших чинників. Впевненість у стрільбі з вогнепальної зброї у майбутніх співробітників необхідно виробляти в освітніх організаціях системи МВС України з перших занять.

Сучасна система психологічного забезпечення постає у вигляді комплексу інформаційних, діагностичних, прогностичних, підготовчих, корекційних, реабілітаційних заходів, спрямованих на формування та підтримку психологічної готовності курсанта-стрілка, психологічної стійкості до впливу стресових факторів, які виникають у початківців стрільців [1, с. 61].

Важливе значення потрібно приділити саме психічному здоров'ю стрілка, а також тактичного мислення, здатності курсанта самостійно організувати свою підготовку, що необхідно для збереження ефективності виконання як кожного пострілу, так і всієї вправи в цілому.

Виходячи на вогневий рубіж, стрілок неминуче хвилюється, внаслідок чого знижується контроль за своїми діями, порушується узгодженість рухів стрілка і в кінцевому рахунку знижується його результат в подоланні поставлених завдань. Домогтися хороших показників може тільки вольовий стрілок, наділений достатнім самовладанням і витримкою, вміє перебороти хвилювання. Для придбання такого досвіду важливо на тренуваннях як безпосередньо викладачем, так і самим курсантом створювати сприятливу і спокійну обстановку [2, с. 241].

На перший погляд, влучити в ціль дуже просто: потрібно, тримаючи зброю строго вертикально, поєднати три точки і плавно натиснути на спусковий гачок, але насправді виробництва пострілу заважає велика кількість чинників. В умовах напруженості стрілок сильно реагує на зовнішні подразники, думає про наслідок, часу; збивають звуки пострілів стріляючих поруч з ним курсантів. Починають трохи тремтіти руки: тремтять вони тому, що в м'язи надходять нервові імпульси. Навіть той факт, що людина тримає в руках зброю, вже надає на нього психологічний вплив. Наведемо приклад, якщо прийняти за 100% кількість очок, яке набирає початківець стрілок при стрільбі на тренажері, то при стрільбі з бойової зброї він набирає всього 50–70 % від цієї суми. У початківців стрільців в більшості випадків стрілянина асоціюється з почуттям страху, тривоги, страху, які

часом домінують в роботі центральної нервової системи. Ці почуття загальмовують всю її функціональну діяльність і викликають стан напруженості психіки і всіх систем організму стрілка [3, с. 34].

Зберегти при цьому навички складних координаційних дій, що становлять техніку прицільного пострілу, надзвичайно складно. Крім того, стрілку, з одного боку, доводиться у високому ступені концентрувати увагу (в момент прицілювання), а з іншого – перемикати його на натискання спускового гачка. Характерною помилкою в стрільбі у курсантів є «очікування пострілу». Той, якого навчають, отримавши досвід пострілу і процесів, пов'язаних з ним (спалах полум'я зі ствола пістолета, приголомшуючий звук пострілу, віддача від пострілу і т.д.), отримує своєрідний стрес від цього пострілу.

Курсанти, які в перший раз стріляли з пістолета, після цього не можуть відразу адекватно сприймати слова викладача, так як знаходяться в шоківому стані. Таким чином, після отриманого досвіду пострілу все явища, пов'язані з процесом пострілу, які навчаються сприймаються як певний подразник, який несе в собі потенційну загрозу або страх.

Основна боротьба стрілка – це боротьба зі страхом. Подолання страху досягається наступним шляхом: особистісного і професійного самовиховання, формування віри у власні сили, а також в особисту невразливість; зміцнення впевненості в адекватності своїх дій; вироблення почуття впевненості і самоконтролю; підтримання приємних емоцій [4, с. 134].

Основна психологічна проблема учня – вміння «очистити свій мозок» від усіх думок, починаючи від бажання потрапити в мішень і закінчуючи прагненням отримати максимально позитивну оцінку. Слід зрозуміти, що будь-яка думка, викликаючи м'язові скорочення, не сприяє поразці цілі. Не можна допускати, щоб відчуття переходили в емоції, так як вони стимулюють непотрібну м'язову активність. Крім того, емоції «завантажують мозок» непотрібною інформацією і безглуздою роботою, що заважає процесу мислення, а в цьому випадку швидко мислити дуже важливо.

Таким чином, психологічна підготовка курсанта складається в умінні «очистити свій мозок» від негативних думок. Це вміння виробляється шляхом спеціальних вправ, званих концентрацією. Також необхідно пам'ятати, що важливе значення в підготовці стрілка грає викладач: чим глибше він проаналізує особливості кожного курсанта, тим успішніше пройде навчання.

Список використаних джерел

1. Корольчук М. С. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Ніка-Центр, 2006. 580 с.
2. Медведєв В. С. Проблеми професійної деформації працівників органів внутрішніх справ (теоретичні та прикладні аспекти) : монографія. Київ: НАВСУ, 1996. 192 с.
3. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості. Харків, 1996. 324 с.
4. Барко В. І. Психологічне супроводження оперативно-розшукової діяльності: навч. посіб. Київ : РВЦ КНУВС, Друкарня МВС, 2007.